

Lausuntojen sekä kannanottojen lyhennelmät ja vastineet

Kulttuuriaukio

Asemakaavan muutos

12. kaupunginosa Tapiola

Korttelit 12003, 12007, 12040, osa korttelia 12002, 12044, 12050, katu-, virkistys- ja vesialueet.

Liittyy kaupunkisuunnittelulautakunnan 14.2.2024 **MRA 27 §:n** mukaisesti nähtäville hyväksymään asemakaavan muutokseen, piirustusnumero 7448.

Nähtävillä MRA 27 §:n mukaisesti 4.3.–3.4.2024.

Kaavan hyväksymispäätöksestä on pyytänyt tiedon lausunnonantaja nro 7.

Espoon kaupunki

Y-tunnus 0101263–6

Kaupunkisuunnittelukeskus

Asemakaavoituksen palvelualue

Käyntiosoite: Tekniikantie 15

Postiosoite: PL 43, 02070 Espoon kaupunki

Minna Järvenpää

Olli Koivula

Aapo Pihkala

etunimi.sukunimi@espoo.fi

Lausuntojen ja kannanottojen lyhennelmät ja vastineet

1

Päivämäärä 3.4.2024
Lausunnon antaja Uudenmaan elinkeino, liikenne ja ympäristökeskus ELY

Yhdyskuntarakenne

Asemakaavan laatimista ohjaa Espoon eteläosien yleiskaava. Yleiskaavassa suunnittelualueen eteläosa on varattu keskustatoimintojen alueeksi (C-K) ja pohjoisosa on pääosin varattu julkisten palvelujen ja hallinnon alueeksi (PY). Koko suunnittelualue koskee kaupunkikuvallisesti arvokkaan alueen päällekkäismerkintä. Määräyksen mukaan kyseessä on kaupunkimaisema, jonka rakennus- ja kulttuurihistoriallisia arvoja sekä kaupunkikuvaa on suojeltava. Suojelu ei koske yksittäisiä rakennuksia, vaan kohdistuu alueen ominaispiirteiden vaalimiseen. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että asemakaavan muutosehdotus on ohjaavan yleiskaavan mukainen.

Kulttuuriympäristö

Suunnittelualue on osa Tapiolan valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY). Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan kyseisten alueiden arvot on turvattava.

ELY-keskus pitää kaavan suojelumääräyksiä ympäristön ja rakennusten sekä niiden sisätilojen osalta asianmukaisina. On valitettavaa, ettei Arto Sipisen suunnittelemaa ns. Marimekkotaloa suojella. Kaava-aineistossa Marimekkotalon ja Keilahallin talon korvaamista ei perustella tarkemmin. Muutoin arvokkain rakennuskanta on suojeltu riittävällä tavoin ja kaavaratkaisu toteuttaa tältä osin valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita.

Teatterin uudisrakennus antaa melko massiivisen vaikutelman nykyisin avoimella alueella, mutta toisaalta torin ja aukoiden laatuvaatimuksia nostetaan asemakaavamääräyksin. Uudisrakennuksen visuaalista massaa keventää myös määräys sen sisätilojen avautumisesta tori- ja aukioalueelle. Kaavaratkaisu mahdollistaa korkeatasoisen ja laadukkaan sekä nykyistä tilannetta jäsennellymmän ympäristön muotoutumisen, mikä on kaupunkitilan ja -kuvan näkökulmasta tavoiteltavaa. Laadukkailla materiaaleilla ja arkkitehtuurilla sekä pysäköinnin kieltämisellä nykyistä tilannetta on mahdollista parantaa ja korostaa Arto Sipisen suunnitteleman korkeatasoista arkkitehtuuria edustavan kulttuurikeskuksen ilmettä myös torialueen puolella. Myös muu suunnittelualueelle esitetty uudisrakentaminen vaikuttaa alueelle sovelialta.

Vastine:

Lausunnon myötä kaavaselostukseen on lisätty Marimekkotalon ja Keilahallin talon purkamisen ja korvaavan uudisrakentamisen tarkempia perusteluja. Maanomistajat ovat myös antaneet lisäselvitystä näiden kiinteistöjen arvioinnista ja purkamisesta, ja nämä selvitykset on liitetty kaava-aineistoon.

Ilmastovaikutukset

ELY-keskus pitää valitettavana, että kaavaratkaisulle ei ole tehty varsinaista ilmastovaikutusten arviointia. Kaavaselostuksessa on kuitenkin tunnistettu ratkaisun ilmastovaikutuksia, ja mikä tärkeintä, myös löydetty keinoja haitallisten vaikutusten lieventämiseen. Nämä selostuksessa tunnistetut lieventämiskeinot tulee osoittaa myös kaavaratkaisuun ja kaavamääräyksiin, jotta ilmastovaikutusten käsittely on riittävää.

Haitallisten ilmastovaikutusten vähentämiseksi kaavamääräyksissä on hyvä ohjata esitettyä tarkemmin purkumateriaalien käyttöä ja rakentamisen vähähiilisyttä. Kaavamääräyksillä tulee ohjata tarkemmin esimerkiksi rakentamisesta muodostuvien massojen ja materiaalien mahdollisimman tehokasta kierrätystä alueella. Kaavaselostuksessa myös mainitaan, että purkavassa uudisrakentamisessa hyödynnetään olemassa olevia kellarirakenteita eikä uutta louhintaa näiden osalta tehdä. Tämä on syytä sisällyttää myös kaavamääräyksiin.

Ilmastovaikutusten käsittelystä puuttuu purkavan uudisrakentamisen haitallisten vaikutusten käsittely ja kaava-aineistoa on täydennettävä tältä osin. Useimmissa tapauksissa korjausrakentaminen on vähähiilisempi vaihtoehto vähintään vuosikymmeniä, joten ilmastovaikutusten käsittelyssä tulee perustella uudisrakentamisen tarpeellisuus ja lisääntyvän tehokkuuden riittävyys. Käyttökelpoisten rakennusten purkaminen ei ole kaupungin ilmasto- ja kestävyystavoitteiden mukaista.

On hyvä, että aluetta kehitetään pyöräilyn ja kävelyn osalta. Suunnittelun ja toteutuksen kaikissa vaiheissa tulee varmistaa, että kestävää liikkumista edistetään tehokkain ja runsain keinoin.

Vastine:

Lausunnon mukaisesti on kaavaselostuksessa tunnistetut keinot ilmastovaikutusten lieventämiseen osoitettu kaavaratkaisuun ja kaavamääräyksiin. Kaavamääräyksiin on lisätty tarkempaa ohjeistusta purkumateriaalien käytöstä ja rakentamisen vähähiilisyydestä. Kaavamääräysten 13 § (kestävä rakentaminen) on tarkistettu seuraavasti:

”Alueen rakentamisesta muodostuvia massoja ja purkumateriaaleja tulee kierrättää mahdollisimman tehokkaasti.

Purkavassa uudisrakentamisessa tulee hyödyntää olemassa olevia kellarirakenteita eikä tehdä uutta louhintaa näiden osalta.

Uusien liike-, toimisto- ja palvelurakennusten mitoituksen, runkorakenteen ja kerroskorkeuden tulee mahdollistaa muuntojoustavat tilaratkaisut ja erityyppiset toimitilakäyttötarkoitukset.

Uudisrakennusten rakenne- ja julkisivuratkaisuissa tulee suosia vähähiilisiä rakennusmateriaaleja sekä pitkäikäisiä, helposti huollettavia ja korjattavia materiaaleja.

Uudisrakennukset on suunniteltava energiatehokkaiksi. Maalämpöä tulee mahdollisuuksien mukaan käyttää hyödyksi. Julkisivuja ja kattotasanteita saa hyödyntää aurinkoenergian tuottoon rakennuksen arkkitehtuuriin integroituna. Myös viherkatoille saa sijoittaa aurinkoenergian tuottamiseen käytettäviä laitteita.

Kulttuuriaukion ympäristön uudisrakentamisessa on huomioitava alueen hulevesitulvariski.”

Lausunnon myötä kaavaselistusta on täydennetty ilmastovaikutusten arvioinnin osalta ja purkavan uudisrakentamisen haitallisten vaikutusten käsittelyn osalta. Kaavaselistuksessa on myös tarkemmin perusteltu uudisrakentamisen tarpeellisuutta ja lisääntyvän tehokkuuden riittävyyttä.

2

Päivämäärä 2.4.2024
Lausunnon antaja Espoon kaupunginmuseo

Espoon kaupunginmuseo hoitaa museolain 314/2019 mukaista alueellisen vastuunseon kulttuuriympäristötehtävää Espoon kaupungin alueella. Kaupunginmuseo kommentoi hanketta rakennetun kulttuuriympäristön, -maiseman ja arkeologisen kulttuuri-perinnön osalta.

Asiasta käydyissä lukuisissa neuvotteluissa Espoon kaupunginmuseo on korostanut jo OAS-vaiheessa esiin tuomiaan kantoja eli RKY-alueen merkittävyyttä, täydennysrakentamisen ja muutosten sopeuttamista alueen kaupunkikuvaan ja ympäristön ominaispiirteisiin.

Rakennusten ja ulkotilojen suojeleminen

On myönteistä, että asemakaavan muutoksen myötä useat alueen kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset (Kulttuurikeskus, Keskustorni, Tapiontorin liikekeskus ja infokioski) saavat asianmukaiset suojelumerkinnot. Samalla luodaan edellytykset näiden kiinteistöjen rakennushistorialliset arvot turvaavalle kehittämiselle. Keskustornin ja kulttuurikeskuksen osalta suojellaan myös keskeisiä sisätiloja, Kulttuurikeskuksen Keskusaltaan puolelta myös ulkotilaa amfi- ja vesiaiheineen. Lisäksi Tapiontorin sisäpiha suojellaan.

Kaupunginmuseo esittää, että kohdassa 4.3.3. huomioitujen ohjeiden yleisten aukoiden hoidosta ja uusimisesta alueen alkuperäisen luonteen mukaisesti pätevät myös Tapiatorin sisäpihaan etenkin puuston ja muun kasvillisuuden hoidon sekä karsimisen ja suihkulähteen palauttamisen osalta suojelumääräyksen mukaisesti ja lisätään tästä maininta kohtaan 4.3.3. Kaupunginmuseo esittää myös, että aukoiden kohdalla kaavamääräyksissä tulee hyödyntää Tapiolan aukiotiloista vuonna 2023 valmistuneen ympäristöhistoriallisen selvityksen ohjeita.

Vastine:

Kaavaselostusta ja kaavamääräyksiä on täydennetty lausunnon mukaisesti.

Kaavaselostuksen kohtaan 4.3.3. on lisätty maininta, että selostuksessa huomioituiden ohjeiden yleisten aukoiden hoidosta ja uusimisesta alueen alkuperäisen luonteen mukaisesti pätevät myös Tapiontorin sisäpihaan etenkin puuston ja muun kasvillisuuden hoidon sekä karsimisen ja suihkulähteen palauttamisen osalta suojelumääräyksen mukaisesti.

Kaavamääräyksiin on lisäksi täydennetty Tapiontorin sisäpihaa koskevan s-2-merkin määräystä. Siihen on mm. sisällytetty erikseen maininta vesiaiheen ennallistamisesta suihkulähteineen ja tarkennusta istutusalueiden luonteesta:

”Aukio on osa kulttuurihistoriallisesti arvokasta liikekeskuksen miljöötä. Alueen kulkuväyliä, pintoja, materiaaleja, rakenteita ja istutuksia tulee hoitaa, kunnostaa ja tarvittaessa palauttaa alkuperäiseen asuunsa siten, että alueen kulttuurihistorialliset arvot ja ominaispiirteet säilyvät. Aukion vesiallas suihkulähteineen tulee ennallistaa alkuperäistä vastaavaksi. Alueella tulee suosia alkuperäiseen tapaan aukiota jäsentäviä selkeitä istutus- ja nurmialueita. Aukiolla voidaan järjestää myös vaihtelevaa aluetta elävöittävää ja liikekeskusta tukevaa toimintaa ja eri toiminnot voidaan alkuperäisen idean mukaa erotella pintamateriaalien käytöllä toisistaan. Maisemaa tulee hoitaa siten, että alueella avautuu pitkiä näkymiä ja maisemallisesti merkittävät yksittäispuut säilyvät.”

Aukoiden kaavamääräyksiä on tarkistettu ja niissä on hyödynnetty Tapiolan aukiotiloista vuonna 2023 valmistuneen ympäristöhistoriallisen selvityksen ohjeita. Kaavamääräysten 10 §:ään (yleiset aukiot ja torit) on Sampotorin, Aarne Ervin aukion ja Keskusaltaan ympäristön määräyksiä täydennetty seuraavasti:

”Sampotorilla tulee alkuperäisiä osatekijöitä kuten säilyneitä tukimuureja, leikkipaikkaa ja vanhaa kasvillisuutta säilyttää ja ennallistaa. Mahdollisuuksien mukaan aukiota tulee palauttaa alkuperäiseen asuunsa mm. laatoituksen ja muiden materiaalien osalta. Alueen valaisimet voidaan uusida ja aukiolle voidaan toteuttaa istuskelutasoja ja muita rakenteita, joihin tekniikkaa saa piilotettua.

Aarne Ervin aukiolla kasvillisuus, laatoitus, portaat, muurit, valaisimet ja muut rakenteet tulee hoitaa ja tarvittaessa ennallistaa alueen alkuperäisen ilmeen mukaisesti. Aukiolle voidaan kunnostaa uusi esteetön jalankulun ja pyöräilyn ramppi ja jäsentää aukiota uusien istutuksien.

Keskusaltaan ympäristön avoimen maisematilan erityispiirteet tulee säilyttää. Alkuperäinen maanpinnan laatoitus, reunamuurit ja niihin integroitu valaistus tulee säilyttää tai tarvittaessa uudistaa alkuperäistä vastaavaksi. Vanhojen rakenteiden ja yksityiskohtien kunnostuksessa ja uusissa rakenteissa tulee säilyttää alueen alkuperäinen ilme.”

Uudisrakentaminen ja purkaminen

Kaupunginmuseo on jo neuvotteluissa esittänyt, että pitää valitettavana arvokkaan Marimekkotalon poistumista kaavahankkeen yhteydessä. Kaavaselostuksessa ei esitetä perusteluita rakennuksen purkamiselle. Kulttuuriauktion etelä- ja länsireunoille suunnitellut uudisrakennukset ovat kuitenkin alueen ilmettä yhtenäistäviä ja maltillisen korkuisia, lisäksi aukion etelänpuoleisen rakennuksen arkadikäytävämäinen sisäänveto pohjakerroksessa toistaa Kulttuurikeskuksen julkisivun aihetta luoden Kulttuuriaukiota reunustavan yhtenäisen kokonaisuuden.

Asemakaavassa on myös kaupunkitilaa selkeyttäviä ja alueen arvokkuutta parantavia elementtejä, kuten Kauppamiehentien ja Kaupinkalliontien risteyksen muuttaminen aukiomaiseksi tilaksi ja poistamalla ajoramppeja, joka parantaa myös näkymiä Sampotorin suunnalta.

Kulttuurikeskuksen laajennuksen kohdalla kaupunginmuseo on korostanut teatterirakennuksen alisteista asemaa Kulttuurikeskukselle, sen huolellista sovittamista sekä Kulttuurikeskukseen että ympäristöönsä ja sen arkkitehtuurin piirteiden, kuten sisä- ja ulkotilojen välinen yhteyden, läpikuljettavuuden ja läpinäkyvyyden soveltamista myös uudisrakennuksessa. Nämä ovatkin pääsääntöisesti toteutuneet. Kaupunginmuseo on kritisoinut teatteritornin korkeutta neuvotteluissa, mutta on käynyt ilmi, että teknisesti sitä ei matalammaksi saa. Julkisivumateriaalin valinnalla on tällöin keskeinen merkitys, ettei teatteritorni korostu entisestään. Pysäköinnin poistuminen Kulttuuriaukiolta nostaa kaupunkitilan arvokkuutta.

Uudisrakennusten massoittelua, julkisivujen jäsentelyä ja materiaaleja koskevat ohjeet ja ulkotiloja koskevat määräykset noudattelevat Tapiolalle tyypillistä luonnetta.

Vastine:

Kaavaselostusta on täydennetty Marimekkotalon purkamisen ja korvaavan uudisrakentamisen tarkemmilla perusteluilla. Maanomistaja on myös antanut lisäselvitystä kiinteistön arvioinnista ja purkamisesta, ja tämä selvitys on liitetty kaava-aineistoon.

Lausunnon myötä on teatterirakennuksen näyttämötornia koskien lisätty seuraava määräys kohtaan kaupunkikuva ja rakentamisen tapa (8 §):

”Julkisivumateriaalien valinnalla tulee saavuttaa yhtenäinen ilme siten, että näyttämötorni rakennuksen korkeimpana osana mukautuu kokonaisuuteen korostumatta liikaa.”

Keskusaltaan paviljonki

Jääpuutarhan tukitoimintorakennusta eli Keskusaltaan paviljonkia on sovitettu huolellisesti yhteistyössä kaupunginmuseon kanssa vaatimaan ja kaupunkikuvallisesti arvokkaaseen paikkaan. Lopputuloksena keskeiset näkymät pysyvät avoimempina kuin nykyisen väliaikaisen paviljongin kohdalla, samoin paviljonki näyttäytyy keveämpänä ja aineettomampana sopeutuen paremmin ympäristöönsä. Kaupunginmuseo pitää

myönteisenä, että Kulttuurikeskuksen itäpuolelta kulkeva huoltoajoreitti tulee kaavan mukaan maisemoida huolitelluksi osaksi puistoa, kunhan varmistetaan että kaava-alueen rajaus varmasti sisällyttää koko reitin.

Vastine:

Jääpuutarhan paviljongin huoltoajoreitti on merkitty kaavaan sen laajuisesti kuin kaava-alueen rajaus mahdollistaa. Reitti sijoittuu pääosin kaavamuutoksen mukaiselle puistoalueelle Altaidenrinteeseen. Pieni osa reitistä sijoittuu alueen itäpuolelle uimahallin korttelialueelle YU-k 12052, joka ei sisälly kaavamuutosalueeseen. Sitä osaa reitistä ei voida ottaa mukaan kaava-alueeseen muuten kuin rajaamalla mukaan koko uimahallin korttelialue, eikä sitä ole pidetty tarkoituksenmukaisena. Kaavamääräystä on tarkennettu siten, että se pyrkii ohjaamaan huoltoreitin maisemointia myös uimahallin piha-alueen osalta:

”Sijainniltaan ohjeellinen ulkoilureitti, jolla huoltoajo on sallittu. Huoltoajoreitti tulee maisemoida huolitelluksi osaksi Altaidenrinteen puistoa sekä viereistä puistomaista pihaympäristöä korttelialueella YU-k 12052.”

3

Päivämäärä	3.4.2024
Lausunnon antaja	Espoon vammaisneuvosto ja sen Rakennetaan Kaikille -työryhmä

Liikenne ja liikkuminen

Yleisesti suunnittelun lähtökohtana tulee olla esteettömyyden osalta se, että esteetön reitti on aina lyhin samalla turvallisuusnäkökohdat huomioiden.

Toivottavaa on, että jalankulkureittien pintamateriaalit toteutetaan esteettömyys huomioiden. Laatoitus on usein huono vaihtoehto esteettömyyden toteuttamiseksi. Mikäli jalankulkureittejä toteutetaan laatoilla, täytyy huomioida kaikissa keliolosuhteissa kulkureittien tasaisuus ja niiden huolto.

Pyörätien siirtäminen kulttuurikeskuksen kohdalla Kaupinkalliontien länsipuolelle tulee olemaan haastavaa. Pelkät liikennemerkkit eivät riittäne muuttamaan totuttujen reittien valintaa, jolloin pyöräliikenne risteäisi teatterin huoltoliikenteen ja LE-saattoliikenteen kanssa. Lisäksi on huomioitava, että sähköpotkulautojen ohjattu reitti olisi myös Kaupinkalliontien pyörätie. Tämä ohjaus siksi, että rakenteellinen enimmäisnopeus on 25 km/h! Vain mikäli sähköpotkulaudan enimmäisnopeus on 15 km/h, rinnastetaan laitteen käyttäjä jalankulkijaan. Toivottavaa olisi rajoittaa pyöräteiden nopeuksia kulttuurikeskuksen ympäristössä kaikkien liikkujien turvallisuuden takaamiseksi.

Polkupyörien ja sähköpotkulautojen väärin pysäköinti on nykyisin mittavaa. Kulttuurikeskuksen läheisyydessä on riski, että pyörät ja potkulaudat valtaavat sekä

Galleriakäytävän pohjoisen että eteläisen sisäänkäynnin ja teatterin lounaisnurkan sisäänkäynnin. Suositeltavaa on suunnitella vapaat kulkuväylät turvaava pyörä- ja sähköpotkulautapysäköintiratkaisu. Kaupunkipyöräasemien paikka tulee myös sijoittaa kauemmaksi kulkuväylän ruuhkaisimmalta kohdalta tms. risteävän liikenteen kohdalta.

Kaupinkalliontien itäpuolelle on merkitty saattopaikkojen viereen pyörätelinepaikkoja. Mitoitukset tässä kohtaa johtavat RAKAn mielestä vaarallisiin ja esteellisiin tilanteisiin. Kyseisessä kohdassa on autojen saattopaikka (lev. 2,5 m + 0,5 m), jalkakäytävä + pyöräily (lev. 3,5 m), jonka vieressä pyöräpysäköinti (lev. 3,15 m). Ja kun tieliikennelain mitoituksen mukaan pysäköintiruudun leveyden tulisi olla 2,4 metriä, on esimerkiksi katumaasturien korin leveys 2 m, johon sivupeilit vielä lisäävät leveyttä 40 cm. Tämä tarkoittaa, että isot henkilöautot vievät ovet avattuina, etenkin toimintaesteisen henkilön poistuessa autosta, paljon tilaa, jopa pysäköintipaikan leveyttä enemmän. Kun samalla kohtaa on mitä todennäköisemmin väärinpysäköityjä pyöriä ja lautoja, ja näiden välissä pitäisi kulkea vielä jalankulkijat ja pyöräilijät, on vaaratilanteiden syntyminen enemmän kuin todennäköistä.

Omalla autolla kulkevien paikoitustilojen ollessa maan alla, tulee opastukseen kiinnittää erityistä huomiota, jotta autoja ei jätetä LE-pysäköintipaikoille.

Aineistossa on suunniteltu yhden tilauslinjaliikenteen bussin jättöpaikka, mutta toimiiko yhden bussin jättöpaikka järkevästi, kun tulossa voi olla monta linja-autoa? Myös tilauslinja-auton matkustajien noutopaikka on yleensä sama ja silloin linja-auto saattaa seistä jopa 30 minuuttia odottaen kaikkia matkustajia vaikkapa ruuhkasta naulakkopalveluissa riippuen. Entä tilauslinjaliikenteen pysäköintipaikat, mihin ne on suunniteltu esityksen/ tapahtuman ajaksi?

Teatteritalon huoltoliikenteen sisäänajon sijaitseminen samassa kohtaa kuin LE-saattoliikenteen sisäänajo on huono vaihtoehto. RAKA toivoo vielä suunnitelmien tarkistamista.

Kaava-alueella korjataan myös olemassa olevia luiskia. Niiden maksimikaltevuudeksi toivotaan erityisen esteettömyyden tasoa, max. 5 %. Kaikkiin luiskiin tulee myös saada kaiteet turvallisen liikkumisen mahdollistamiseksi.

Vastine:

Asemakaavassa ei tarkemmin määritellä jalankulkureittien pintamateriaaleja. Ne suunnitellaan tarkemmin toteutusvaiheessa. Asemakaavassa mainitaan suurpiirteisesti Kulttuuriaukion pintamateriaaleista mm. seuraavaa: Aukion jäsentely, pintamateriaalien, kalusteiden ja tekniikan tulee mahdollistaa niin kulttuuritapahtumien kuin muiden vaihtelevien tapahtumien järjestäminen sekä muodostaa kaupunkikuvallisesti yhtenäinen kokonaisuus. Aukio voidaan jäsentää sopivin laatoituksin siten, että sen ruudukkosommitelma luo joustavan näyttämön tapahtumille ja erilaisten tilojen muodostamiseen.

Kaupinkalliontien länsipuolelle on suunniteltu nykyistä leveämpi eroteltu jalkakäytävä ja pyörätie, jossa erottelu toteutetaan pintamateriaaleilla. Pyörätie on leveydeltään 3,0 metriä ja jalkakäytävä 2,5 metriä. Tämä seutureitti -tason pyöräyhteys jatkuu Kaupinkalliontien poikki teatterin pohjoispuolelle. Tarkoitus on korostaa suunnittelussa ja tulevassa opastuksessa sitä, että läpikulkeva pyöräliikenne käyttää juuri seutureittiä. Tavoitetta tukee mm. se, että pyörätien risteäminen Kaupinkalliontien kanssa toteutetaan korotettuna, ja pyörätien jatke pinnoitetaan punaisella huomiovärillä. Väistämisvelvollisuus osoitetaan Kaupinkalliontien ajoneuvoliikenteelle.

Kaupinkalliontien itäpuolella sallitaan myös pyöräily yhdistetyllä 3,5 m leveällä jalankulku- ja pyörätiellä. Tarkoitus on, että tätä reittiä käyttävät Uimahallinpolun suunnasta tulevat pyöräilijät, jotka ajavat Tapiolan keskukseen tai raitin varrella oleville pyöräpysäköintipaikoille.

Pyöräpaikkoja on tulossa aukiolle paljon, yli 100 kpl. Paikat sijoittuvat eri puolille aukiota. Näin pyritään tarjoamaan kattavasti pyöräpysäköintiä niin, että väärinpysäköintiä ei tule. Kohta, jossa pyörätelineet sijoittuvat lähelle kadunvarsipaikkoja jalankulku- ja pyörätien viereen, on suunniteltu hyvin kaupunkimaiseksi. Ympäristö on oleskelua ja jalankulkua korostava, mikä tarkoittaa sitä, että polkupyöräilijöiden kuuluu ajaa varovasti. Ympäristö tukee tavoitetta. Näkemät ovat myös hyvät eri suunnista, jolloin liikuntaesteinen henkilö on havaittavissa ajoissa. Aukiolle on asetettu tiukat reunaehdot, mikä johtaa siihen, että pyöräpaikat sijoittuvat jalankulku- ja pyörätien viereen.

Kaupunkipyörrien sijoittelua voidaan harkita seuraavassa suunnitteluvaiheessa. Asemakaavassa ei ole määrätty niiden paikkoja.

Tilabussointi pysähtymispaikka on tarkoitettu vain matkustajien jättämiseen ja noutoon. Bussien kuulu mennä tapahtuman ajaksi pysäköintiin Tapionaukiolle, jossa on varattu omat paikat busseille. Mikäli Kulttuurikeskukseen saapuu kerralla kaksi bussia, niin toisen bussin on mahdollista odottaa ajoradalla pysähtymispaikan vapautumista. Kaupinkalliontie on rauhallinen katu, jonka ajoradalla odottaminen on hyväksyttävää.

Teatterin huollolle on esitetty sisään- ja ulosajo Kaupinkalliontielle huomioiden huoltoajoneuvon vaatima kääntymistila. Kaksi liittymää mahdollistaa sujuvan ja turvallisen huoltoajon. Mitoitusajoneuvona teatterin huollolle on käytetty puoliperävaunua. Ajoneuvon ei tarvitse peruuttaa sellaisessa paikassa, jossa on paljon jalankulkua. Liikuntaesteisten kulkureitti autosta oville ei tapahdu paikassa, jossa kuorma-auto peruuttaa, vaikka huolto ja muu liikenne voivatkin käyttää samaa liittymää.

Tapiolan keskusaltaan lounaiskulman nykyisen porrasyhteyden vierelle rakennettavan uuden luiskan kaltevuus on 5 %. Arne Ervin aukiolla olevaa nykyistä luiskaa parannetaan. Suurin kaltevuus on luiskalla 8 %. Kaltevien osuuksien välillä on tasanteet. 5 % kaltevuus on todettu vaikeaksi toteuttaa, koska se vaatisi merkittävästi nykyistä laajemman tilan luiskalle. Kaiteet sisältyvät myöhemmin tehtävään suunnitteluun. Niistä ei määrätä asemakaavassa.

Pysäköinti ja saattoliikenne

LE-pysäköintipaikka on eri asia kuin LE-saattoliikennepaikka. Saattoliikennettä on paljon muutakin kuin LE-taksiliikenne. LE-saattoliikennepaikka tulee olla välittömästi oven läheisyydessä ja siitä tulee olla kaikissa sääolosuhteissa esteetön reitti sisäänkäynnille. LE-saattoliikennepaikan olisi tärkeää olla katettu.

Saattoliikenteen ja pelastustien linjaus aukiolla tulisi olla läpiajettava. Autojen peruuttelu ja kääntyminen aiheuttaa vaaratilanteita muille kulkijoille. Riittääkö LE-saattoliikenteen ilmaiseva liikennemerkki estämään muuta (saatto)ajoa nykyiselle Kulttuurikeskuksen pääovelle?

Kaupinkalliontien laitaan esitettyjen saattopaikkojen käyttötarkoitus tulee miettiä vielä tarkemmin sijainnin mukaan. Vaikka LE-saattoliikennettä ohjataan toimivasti esteettömille sisäänkäynneille, tulee LE-saattoliikennettä myös Kaupinkalliontien varteen eli lähimmät paikata tulee olla LE-saattopaikkoja. Tilauslinjaliikenteen saattopaikka voi olla kauempi kuin lähin saattopaikka. Kaupinkalliontien varren muut paikat on tärkeää saada LE-pysäköinnille, koska teatterin valmistuttua koko talon kävijämäärä on niin suurta, että LE-paikat tulevat olemaan suuressa käytössä.

Suunnitelmassa lähes kaikki muu pysäköinti ohjataan pysäköintihalliin. Pysäköintihalleissa ainakin yksi kerros tulee mitoittaa ns. korkeille autoille sopivaksi, jolloin ambulanssiliikenne ja korkea LE-kalusto pääsevät halliin. Eli korkeat autot tarvitsevat alueella myös sisäpysäköintitilaa saattoliikennepaikkojen ja ulkopysäköintipaikkojen lisäksi. Pysäköintihalleissa LE-saattoliikennepaikka ja LE-pysäköintipaikat tulee sijoittaa esteettömän uloskäynnin (hissin) välittömässä läheisyydessä. Pysäköintilaitostenkin hissit tulee olla riittävän suuria ja läpiajettavia pyörällisille apuvälineille. Esittelyssä tuli esille kulttuuriaukion kaakkoiskulmasta nouseva pysäköintitalon kulkuaukko, jonka kautta pääsisi tulevaisuudessa nykyiseen kulttuurikeskukseen ja sitä kautta teatteritalollekin. Tämä vaihtoehto esteettömästä reitistä olisi hyvä, ja toivottavaa olisi mahdollisimman nopea toteutus.

Vastine:

LE-saattoliikenteen kuljetuksilla on kaksi vaihtoehtoa ajaa ovien läheisyyteen. Ensimmäinen vaihtoehto on ajaa uuden teatterirakennuksen länsipuolella olevan liittymän kautta aukiolle. Rakennuksen lounaiskulmassa esiintymislavan läheisyydessä on ovet, joiden lähelle saattoliikenteen ajoneuvot voivat ajaa. Toinen vaihtoehto on ajaa nykyisen kulttuurikeskuksen pääoville aukion etelä- ja itäreunaa pitkin. Reitti toimii myös pelastusreitteinä.

Kummassakin edellä mainitussa vaihtoehdossa saattoliikenteen ajoneuvo käyttää aukiota ajamiseen ja lyhytaikaiseen pysähtymiseen. Pysäköintipaikkoja ei ole merkitty tällaista saattoliikennettä varten aukiolle. Aukiolle ajaminen halutaan pitää mahdollisimman vähäisenä. Normaali saattoliikenne tapahtuu kadun varressa. Pakollinen tavaroiden kuljetus ja le-kuljetukset kuitenkin saadaan järjestettyä ovien eteen.

Ympäriajettava ajoyhteys vähentäisi peruuttamisen tarpeen, mutta sen on nähty vievän kohtuuttomasti tilaa varsinkin esiintymislavan kohdalta. Ympäriajettava yhteys voisi myös houkutella pääoville liikennettä, jonka ei välttämättä tarvitse ovien eteen päästä. Nähdään, että liian näkyvä ja sujuva ajoreitti ympäri aukion ei tue aukion auttomuutta.

Liikennemerkkit, aukiolla olevat istutukset, penkit ja katokset kuuluvat myöhemmin tehtävään suunnitteluun. Niistä ei määrätä asemakaavassa.

Kaupinkalliontien varrelle osoitetaan kahdeksan uutta kadunvarsipaikkaa saattoliikenteen tarpeisiin. Kaksi paikkaa lähellä teatterin sisäänkäyntejä osoitetaan liikkumisesteisten käyttöön. Pysäköintiruutujen mitoituksessa on myös muiden paikkojen osalta huomioitu pyörätuolin kääntymistila auton takana, jolloin mm. tapahtumien aikana paikoista voidaan osoittaa tarvittaessa suurempi osa liikkumisesteisten käyttöön.

Tilabusseille osoitetun pysähtymispaikan tilavarausta voidaan käyttää myös saattoliikenteen (matkustajan jättämiseen, ei pysäköintiin) tai lähibussin tarpeisiin paikan ollessa vapaana.

Asiointi- ja vieraspysäköinti alueella osoitetaan pääosin Tapiolan keskus pysäköintilaitokseen. Laitos sisään- ja ulosajoramppeineen on jo rakennettu. Sen kerroskorkeuksiin ei voida enää vaikuttaa. Mitoitus on tehty siten, että se palvelee laajasti alueen pysäköintitarvetta.

Tapiolan keskus pysäköintilaitoksesta on esteetön yhteys tilavien hissien kautta katu-tasoon. Pysäköintilaitoksessa on le-paikkoja hissien läheisyydessä.

Lausunnossa mainitun kulkureitin toteutuminen kulttuurikeskuksen ja maanalaisen pysäköintilaitoksen kulkuyhteyden (map) välillä on pyritty kaavamuutoksessa varmistamaan. Kaavamerkinnän map määräykseen tehdään lisäys ja se muutetaan muotoon map-1: ”Rakennusala, jolle saa sijoittaa maanalaisesta pysäköintilaitoksesta maanpintaan johtavan kulkuyhteyden ja ilmanvaihtokuilun. Kulkuyhteys tulee mahdollistaa myös viereisen korttelialueen YY/k 12040 maanalaisiin tiloihin.”

Lisäksi kaavaan merkitään oleva maanalainen huoltopiha (ma-h) ja sen kaavamääräyksessä mainitaan mm. seuraavaa: ”Alueen itäreunalla tulee mahdollistaa huoltopiha-erottu kulkuyhteys korttelialueen YY/k 12040 kulttuuritilojen ja maanalaisen pysäköintilaitoksen kulkuyhteyden (map-1) välille.”

Kulttuuriaukio

Aukio jäsennellään istutuksin, rakentein ja laatoituksin, mutta huomio tulee olla esteettömyydessä ja käytettävyydessä. Aukion ja kulkuväylien materiaalit tulee olla liukkautta estäviä ja kulkua ohjaavia. Värikontrastisuus materiaaleissa helpottaa havainnointia ja liikkumista. Suunniteltujen laattojen asennus tulee toteuttaa siten, että laattojen reunoihin ei kompastu.

Aukion kaltevuuksien tulee olla toteutuksessakin suunniteltujen mukaisia, esteettömiä ja levähdyspaikkojen/ istuimien eri korkeuksilla. Käsinojallisten penkkien käytettävyys on toimintaesteisille kaupunkilaisille parempi. Kiinteiden istuin- ja istutusrakenteiden väleissä tulee päästä liikkumaan myös leveillä pyörätuoleilla.

Aukion ja muiden piha-alueiden kunnossapito tulee olla mahdollista kaikkina vuodenaikoina ja talviajan lumimassoille pitää olla käytettävissä oma läjityspaikka. Läjityspaikka tulee merkitä kaavaan.

Vastine:

Lausunnossa on tärkeitä huomioita aukion materiaalien ja kalusteiden toimimisesta esteettömyyden ja käytettävyyden näkökulmasta. Aukion viitesuunnitelmassa on esitetty mm. käsinojallisia Tapiola-penkkejä ja erikorkuisia istuintaloja. Rakenteita ja istutuksia on sijoitettu väljästi ottaen huomioon liikkuminen alueella. Tarkemmin lausunnossa mainittuja seikkoja otetaan huomioon toteutusvaiheen suunnittelussa, kaavassa näistä ei määrätä. Myöskään lumen läjityspaikkoja ei osoiteta kaavassa. Tämä on myös kaupunkitekniikanyksikön näkemys, jotta läjityspaikat voidaan tarkemmin tutkia alueen toteutuksen ja suunnittelun edetessä.

Uudet rakennukset

Esittelymateriaalin mukaan Kaupinkallion uusien asuinrakennusten takapiha on korkeuseroiltaan suuri ja siellä on paljon portaita. Onko suunnitelmassa otettu huomioon siirtyminen piha-alueella esteettömästi esim. rakennuksen hissien avulla?

Kaikkien uudisrakennusten pitää olla aidosti esteettömiä, jolloin mm. sisäänkäynnit ja hissit tulee varustaa äänellä, lukitusmekanismit ja ovipuhelimet tulee olla taktiisesti eli tuntoaistilla käytettävissä. Erilaiset tasapintaiset kosketusnäytöt eivät sovellu näkövammaisille henkilöille. Kulkemisen ohjaamisessa riittävä valaistus ja riittävät väri-contrastit ovat tärkeitä.

Teatteritalo voisi RAKAn mielestä toimia nykyisen kulttuurikeskuksen toisen kerroksen käyttöä korjaavana väylänä. Nykyisin Kulttuurikeskuksen eri saleihin ohjataan toimintaesteiset henkilöt, etenkin pyörätuolikäyttäjät toisen kerroksen kautta LE-paikoille erittäin pienellä hissillä ja tasonostimella. Nykyinen ratkaisu on hyvin haasteellinen ja pahimmassa tapauksessa mahdoton suurempien sähköisten liikkumisen apuvälineiden käyttäjille. Teatteritalon lounaisnurkasta tuleva maantason sisäänkäynti ja sen läheisyydestä nouseva hissi/ pitkä luiska voisi toimia korvaavana siirtymänä toiseen kerrokseen, kun teatteritalon toisesta kerroksesta olisi myös esteetön siirtymä kulttuurikeskuksen vanhaan osaan. Tämä järjestely toisi nopeamman korjauksen Kulttuurikeskuksen LE-paikoille pääsemiseen kuin odottaa ko. vanhan osan korjaamista.

Teatteritalon huoltoliikenteen sisäänajon sijaitseminen samassa kohtaa kuin LE-saattoliikenteen sisäänajo on huono vaihtoehto. RAKA toivoo vielä teatterin huoltoliikenteen sijainnin tarkastelua.

Vastine:

Kaupinkallion asuinrakennusten viitesuunnitelmassa on esitetty hissi korttelin luoteiskulmaan rakennuksen osaan, johon voi sijoittua asukkaiden yhteistiloja. Sen kautta on esteetön yhteys peruspihatasolta (+11) kansipihan tasolle sekä pysäköintikellarin tiloihin. Piha-alueiden toteutusta ohjaavassa kaavamääräysten 12 §:ssä mainitaan mm, että kattopihalle tulee olla myös ulkoyhteys, portaat ja hissi, likimääräiseltä tasolta +11.0...+12.0.

Lausunnossa mainitut tärkeät yksityiskohdat rakennuksen aitoon esteettömyyteen liittyen otetaan huomioon rakennuslupavaiheessa.

Kulttuurikeskuksen teatterilaajennukseen olisi hyvä saada nykyisen kulttuurikeskuksen toisen kerroksen käyttöä korjaava väylä kuten lausunnossa esitetään. Teatteritalon lounaisnurkasta tuleva maantason sisäänkäynti ja sen läheisyydestä nouseva hissi/ pitkä luiska voisi toimia korvaavana siirtymänä toiseen kerrokseen, kun teatteritalon toisesta kerroksesta olisi myös esteetön siirtymä kulttuurikeskuksen vanhaan osaan. Tämä on hyvä huomio pohtia teatterin rakennussuunnittelun yhteydessä.

Opasteet

Kaavamuutos tuo purkamista ja rakentamista ja muuttuvia järjestelyjä Tapiolan keskeiselle alueelle, Siksi riittävä opastus (myös esteettömille reiteille) ja näkyvät sekä aidosti toimivat opasteet ovat erittäin tärkeitä etenkin rakennusaikana. Esteettömän reitin tulee olla rakennusaikanakin lyhin reitti.

RAKA toivoo saavansa nähdä ja kommentoida opastesuunnitelmia ennen kuin ne menevät valmistukseen ja ennen rakennuksen käyttöönottoa.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

4

Päivämäärä 25.3.2024
Lausunnon antaja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos

Olemme tutustuneet edellä mainittuun asemakaavan muutosehdotukseen.

Pelastusviranomaisella ei ole kommentoitavaa.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

5

Päivämäärä 27.3.2024
Lausunnon antaja Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY

Suunnittelualueella sijaitsee HSY:n vesihuoltolinjoja. Suunnittelualueelle on laadittu kunnallistekniikan yleissuunnitelma (Sitowise 2023), jossa on esitetty alueella saneerattavien sekä siirrettävien vesihuoltolinjojen sijainnit. Uuden vesihuollon rakentamiskustannukset ovat alueelle laaditun kunnallistekniikan yleissuunnitelman mukaan noin 700 000 euroa (alv 0 %). Kustannusarvio tarkentuu jatkosuunnittelun yhteydessä.

Kulttuuriaukion läpi suunniteltuja vesihuoltolinjoja varten tulee kaavaan merkitä vähintään 8 metriä leveä johtovarausalue. Kulttuuriaukion vesihuoltolinjat jatkavat kulkua kohti Aarne Ervin aukion läpi Tapionraitin suuntaan sijoittuen Raittipuutarhan VP-alueen eteläosaan. Ko. vesihuoltolinjoja varten tulee kaavaan merkitä vähintään 6 metriä leveä johtovarausalue. Kaavamääräyksenä tulee mainita, että alueelle saa rakentaa kunnallisteknisiä johtoja ja laitteita. Lisäksi tulee mainita, että johtovarausalueelle ei saa sijoittaa kiinteitä eikä raskaita rakenteita eikä istuttaa puita.

Korttelin 12040 YY/k-alueen eteläosassa sijaitsee nykyisen rakennusalan alla HSY:n vesihuoltolinjoja. Jotta yleisten vesihuoltolinjojen rakentaminen ja ylläpito onnistuu asianmukaisesti, kaavamääräyksenä tulee mainita, että rakentaminen vesihuoltolinjojen läheisyydessä tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että se ei aiheuta niille haittaa tai vahinkoa. Rakentamisesta vesihuoltolinjojen päällä ja läheisyydessä on sovittava HSY:n kanssa.

Asemakaavan on merkitty Kaupparahentien ajoramppi maanalaiseen huoltotilaan. Tunnelirampin kohdalla sijaitsee HSY:n vesihuoltolinjoja. Kunnallisteknisessä yleissuunnitelmassa on suunniteltu vesihuoltolinjat kannakoitavaksi uuden tunnelirampin kattoon. Tunnelirampin korkeusasema tulee määritellä sellaiseksi, että vesihuoltolinjoihin ei kohdistu törmäysriskiä ja, että ne ovat helposti huollettavissa sekä kunnossapidettävissä. Vesihuoltolinjoille tulee asentaa suojaputkitus.

Vesihuollon järjestämisen kustannukset ja johtosiirtojen kustannusjakoperiaatteet tulee selvittää jatkosuunnittelun yhteydessä yhteistyössä HSY:n kanssa.

Vastine:

Maanalaista johtoa varten varattuja alueita ei asemakaavassa merkitä yleisille alueille. Tästä syystä lausunnossa mainittuja johtovarausalueita ei osoiteta Kulttuuriaukiolle, Aarne Ervin aukiolle tai puistoalueelle.

Korttelialueella ja yleisellä alueella olevia maanalaisia johtoja koskien on kaavamääräyksissä (6 §) mainittu seuraavaa: Korttelialueella / alueella olevien maanalaisten johtojen päälle ei saa rakentaa. Rakentamiseen ryhtyvän on selvitettävä maanalaisten johtojen tarkka sijainti ja huomioita ne suunnittelussa tai sovittava johtojen siirrostä johtojen omistajan kanssa.

Korttelialueella YY/k 12040 olevien vesihuoltolinjojen osalta on kaavamääräysten 6 §:ään lisätty lausunnon takia seuraavaa: Korttelialueen YY/k 12040 eteläosassa sijaitsee rakennuksen alla vesihuoltolinjoja. Rakentaminen vesihuoltolinjojen läheisyydessä tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että niille ei aiheuteta haittaa.

Maanalaisen huoltopihan ajoramppia koskien on kaavamääräysten 6 §:ään lisätty seuraavaa: Asemakaavaan merkityn maanalaisen huoltopihan ajotunnelin (ma-ajo) korkeusasema tulee suunnittelussa ja toteutuksessa varmistaa sellaiseksi, että alueella oleviin vesihuoltolinjoihin ei kohdistu törmäysriskiä ja että ne ovat helposti huollettavissa ja kunnossapidettävissä.

Lisäksi kaavamääräysten 14 §:ssä koskien hulevesiä on esitetty launnossa mainittujen Kulttuuriauktion läpi suunniteltujen vesihuoltolinjojen osalta seuraavasti: Kulttuuriaukiolle tulee toteuttaa maanalainen hulevesien viivytysjärjestelmä, joka tulee ottaa huomioon alueen rakenteiden ja istutusten sijoittelussa. Aukiolle on asemakaavassa osoitettu puilla istutettava ja hulevesien viivytystä varten varattu alueen osa (hu), jonka toteutuksessa tulee ottaa huomioon aukion poikki sijoittuvat kunnallistekniset johdot ja laitteet.

6

Päivämäärä 31.3.2024
Lausunnon antaja Fortum Power and Heat Oy

Lausunnon kohteena oleva suunnittelualue sijaitsee Tapiolan keskustassa Tapionraitin sekä Tapionkentän välisellä alueella. Länsi-itäsuunnassa alue on Kaupinkallion ja keskusaltaan välissä.

Fortumilla on isoja kaukolämmön runkolinjoja suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä erityisesti sen lounaispuolella Kauppamiehenkadulla. Lisäksi kaukolämpölinjoja on myös suunnittelualueella. Suunnittelualueen kiinteistöjä on liitetty kaukolämpöön. Nykyisiin kaukolämpöjohtoihin kohdistuu muutospaineita.

Kaukojäähdytyksen iso runkolinja sijaitsee Pohjantiellä.

Fortum on kiinnostunut toimittamaan kaukolämpöä sekä kaukojäähdytystä rakennettaviin kiinteistöihin.

Fortum haluaa olla mukana suunnittelualueen kehittämisessä jo suunnittelun alkuvaiheessa.

Vastine:

Lausunto merkitään tiedoksi.

7

Päivämäärä 5.3.2024
Lausunnon antaja Caruna Espoo Oy

Nykyinen sähköverkko 20 kV / 0,4 kV

Kaavamuuotosalueilla sijaitsee nykyistä sähköverkkoa liitteen 1 mukaisesti. 20 kV johdot ovat sinisellä ja 0,4 kV johdot vihreällä ja vaaleanpunaisella värillä. Ilmajohdot on esitetty yhtenäisellä viivalla ja maakaapelit katkoviivalla. Muuntamot ovat violeteilla neliöillä ja asiakas muuntamoissa A kirjain neliön keskellä.

Vaikutukset sähköjakeluun

Kaavamuutoksen myötä sähkön käyttö alueella kasvaa ja tarvitaan uusia kaapelointeja ja mahdollisesti uusi muuntamo. Muuntamot on pakotettu kiinteistömuuntamoiksi kaavamääräyksissä. Muuntamotiloihin tulee olla helppo pääsy ulkoa.

Siirtokustannusten jako

Mahdolliset tarvittavat johto- ja muuntamosiirrot tehdään Caruna Espoon toimesta ja siirtokustannuksista vastaa siirron tilaaja. Siirrot edellyttävät, että komponenteille järjestyy uusi pysyvä sijainti.

Muuta huomautettavaa

Meillä ei ole muuta huomautettavaa ko. kaavaehdotuksesta. Pyydämme saada tiedon, kun kaava on hyväksytty.

Vastine:

Kuten lausunnossa todetaan, kaavamääräyksissä on mainittu, että alueen sähköjakelun vaatimat muuntamotilat tulee sijoittaa kiinteistöihin. Määräyksessä on myös sanottu, että tiloihin tulee olla helppo pääsy ulkoa kuten lausunnossa edellytetään.

Tieto kaavan hyväksymisestä lähetetään lausunnonantajalle kuten on pyydetty.